

Tomasz Szyszlak

Porozumienie Konstytucyjne między Państwem Gruzińskim i Gruzińskim Apostolskim Autokefalicznym Kościołem Prawosławnym z 14 X 2002 r.

Wschodnioznawstwo 2, 361-364

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

POROZUMIENIE KONSTITUCYJNE

między Państwem Gruzińskim i Gruzińskim Apostolskim Autokefalicznym Kościołem Prawosławnym

z 14 X 2002 r.¹

Gruzja odzyskała swoje historyczne miejsce w cywilizowanym świecie jako niezależne i demokratyczne państwo;

Gruziński Autokefaliczny Kościół Prawosławny reprezentuje tron apostołski i stanowi nieodłączną część Powszechnego Kościoła Prawosławnego. Jest autokefaliczny od V wieku, a jego centrum duchowo-administracyjnym i katedrą jest Mccheta, patriarsze katedry znajdują się także w Tbilisi i Pircundzie;

Prawosławie jest jednym z tradycyjnych wyznań Europy, historycznie było w Gruzji religią państwową, która przez stulecia formowała gruzińską kulturę, światopogląd i wartości narodowe;

Przytłaczającą większość ludności Gruzji stanowią prawosławni chrześcijanie;

Konstytucja Gruzji uznaje szczególną rolę Gruzińskiego Apostolskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego w historii kraju i jego niezależność od państwa.

W zgodzie z art. 9 Konstytucji Gruzji Państwo Gruzińskie (dalej Państwo), reprezentowane przez Prezydenta Gruzji, oraz Gruziński Apostolski Autokefaliczny Kościół Prawosławny (dalej Kościół) zawierają niniejsze Porozumienie Konstytucyjne (dalej Porozumienie):

Art. 1. 1. Państwo i Kościół potwierdzają gotowość do współpracy, z uwzględnieniem wzajemnej niezależności, dla dobra ludności kraju.

2. Państwo i Kościół mają prawo zawierać porozumienia w szeregu różnych sfer wspólnych interesów, w celu realizacji których przyjmowane są przez strony odpowiednie akty.

3. Kościół stanowi historycznie złożony podmiot prawa publicznego – uznany przez państwo za pełnoprawną osobę publicznoprawną, który prowadzi swoją działalność w zgodzie z normami prawa kościelnego (kanonicznego), Konstytucją Gruzji i ustawodawstwem Gruzji.

4. Bez specjalnych pełnomocnictw Kościół reprezentują: Sobór Kościelny, Katolikos-Patriarcha Gruzji, Święty Synod i Patriarchat Gruziński (w osobie

¹ Podstawę tłumaczenia stanowił tekst w języku rosyjskim zamieszczony na <http://www.pravoslavie.ru/cgi-bin/sykon/client/display.pl?sid=364&did=825> (30 XI 2007).

Wikariusza i Sekretarza), a w stosunkach prawnych pełnomocnictw udziela Katolikos-Patriarcha.

5. Katolikos-Patriarcha Gruzji korzysta z immunitetu nietykalności.

6. Z reguły wielkie święta kościelne i niedziele ogłaszane są dniami wolnymi.

Art. 2. Państwo respektuje tajemnicę spowiedzi i tajemnicę kościelną. Duchowny zobowiązany jest nie rozpowszechniać informacji, które jemu powierzono jako pasterzowi duchowemu lub, która została jemu przekazana jako osobie duchownej.

Art. 3. Państwo uznaje zawarcie małżeństwa, dokonane przez Kościół, w porządku ustanowionym przez ustawodawstwo. W stosunkach prawnych wykorzystywane są dane z państwowej rejestracji małżeństwa.

Art. 4. 1. Osoba duchowna zwolniona jest z obowiązku wojskowego.

2. Państwo w porozumieniu z Kościołem zabezpieczy powołanie instytucji kapelaństwa w jednostkach wojskowych, w więzieniach i w miejscach ograniczenia wolności i przyjęcie w związku z tym odpowiednich aktów prawnych.

3. Państwo i Kościół mają upoważnienia do realizacji wspólnych programów ochrony socjalnej ludności.

Art. 5. 1. W zakładach oświatowych nauka przedmiotu o wierze prawosławnej jest dobrowolna. Zatwierdzanie i zmienianie programów nauczania, wyznaczenie i zwalnianie wykładowców realizowane jest przez Kościół.

2. Państwo i Kościół w porządku ustanowionym przez ustawodawstwo obustronnie i na równych zasadach uznają potwierdzające wykształcenie dokumenty, wydane przez właściwe instytucje oświatowe, a także stopnie i tytuły naukowe.

3. Państwo i Kościół są upelnomocnieni do realizacji wspólnych programów w systemie kształcenia. Państwo sprzyja działalności kościelnych zakładów oświatowych.

Art. 6. 1. Własność i inne prawa majątkowe Kościoła podlegają ochronie prawnej. Do Kościoła może należeć dowolny majątek, niezakazany przez ustawodawstwo Gruzji.

2. Posiadanie, korzystanie i rozporządzanie własnością niezwiązaną z obzędami religijnymi wykonywana jest przez Kościół w zgodzie z normami prawa kościelnego i ustawodawstwem Gruzji.

3. Kościół bezpośrednio nie prowadzi działalności przedsiębiorczej.

4. Źródłem finansowania Kościoła są: dobrowolne ofiary, dochód z przedsiębiorstw, inwestycji, grantów, pomoc i inne dochody, pozyskane w zgodzie z ustawodawstwem.

5. Wytwarzane przez Kościół produkty, wykorzystywane podczas liturgii, ich produkcja, przywóz, dostawa i ofiara, a także majątek i ziemia niewykorzystywane w celach ekonomicznych są zwolnione z podatków.

6. Państwo w porozumieniu z Kościołem wydaje zezwolenia lub licencje na wykorzystywanie oficjalnej terminologii i symboliki kościelnej, a także na wytwarzanie, wwóz i dostawę wykorzystywanych podczas liturgii przedmiotów.

Art. 7. 1. Państwo uznaje za własność Kościoła wszystkie położone na terytorium Gruzji prawosławne cerkwie, klasztory (działające i nie działające), ich ruiny, a także działki ziemi, na których są one położone.

2. Środki ochrony wyżej wspomnianych budowli, porządek ich posiadania i wykorzystywania określa właściwa służba państwowa w zgodzie z obowiązującym ustawodawstwem i w porozumieniu z Kościołem.

Art. 8. 1. Państwo uznaje za własność Kościoła całe kościelne dziedzictwo materialne znajdujące się pod ochroną państwa (w muzeach, magazynach), z wyjątkiem tej części, która stanowi własność prywatną.

2. Wyżej wspomniane dziedzictwo, jako część dziedzictwa ogólnonarodowego, znajduje się we wspólnym zarządzie Państwa i Kościoła w zgodzie z obowiązującym ustawodawstwem (z wyjątkiem świętych relikwii).

Art. 9. 1. Państwo i Kościół wspólnie troszczą się o należyłą ochronę kościelnych budowli i dziedzictwa materialnego, posiadających wartość historyczno-kulturalną i archeologiczno-architektoniczną, a także o ich konserwację.

2. Państwo w porozumieniu z Kościołem i w zgodzie z obowiązującym ustawodawstwem potwierdza dodatkowe zasady wykorzystywania dziedzictwa, znajdującego się w muzeach i magazynach, a także jego zwrotu, restauracji, konserwacji lub wykazy posiadających wartość kulturalno-historyczną cerkwi.

Art. 10. Państwo bierze na siebie obowiązek przeprowadzenia rozmów z odpowiednimi państwami o ochronie wszystkich znajdujących się na ich terytorium gruzińskich, prawosławnych cerkwi, klasztorów, ich ruin, innych budowli kościelnych, przedmiotów kościelnych, a także o ich konserwacji i zarządzaniu nimi.

Art. 11. 1. Państwo potwierdza fakt strat materialnych i moralnych, których Kościół doznał w okresie utraty niezależności państwowej w XIX-XX w. (szczególnie w latach 1921-1990). Jako faktyczny posiadacz części skonfiskowanego majątku Państwo bierze na siebie obowiązek do częściowego zrehabilitowania strat materialnych (Postanowienie 183 Rady Ministrów Gruzińskiej SSR z 12 kwietnia 1990 r.).

2. W celu zbadania wyżej wspomnianego problemu, form rekompensat, rozmiarów, okresów przekazania majątku i ziem, a także w celu wyjaśnienia spraw szczegółowych utworzona zostanie na zasadach parytetu komisja (w terminie jednego miesiąca od dnia podpisania niniejszej umowy), która przygotowuje projekty odpowiednich aktów prawnych.

Art. 12. 1. Porozumienie zawiera niniejszy tekst i ustalone terminy.

2. Wniesienie do Porozumienia poprawek i uzupełnień jest możliwe tylko na zasadzie wzajemnego porozumienia stron, podpisania przez obie strony i zatwierdzenia przez Parlament i Święty Synod.

3. Porozumienie podpisuje prezydent Gruzji i Katolikos-Patriarcha całej Gruzji.

4. Porozumienie nabiera mocy z chwilą zatwierdzenia przez Parlament i Święty Synod.

W imieniu Państwa Gruzińskiego
Prezydent Gruzji E. Szewardnadze

W imieniu Apostolskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego Gruzji
Katolikos-Patriarcha całej Gruzji Elias II

Sobór Patriarchalny Sweti Cchoweli, 14 X 2002 r.

(z j. rosyjskiego tłumaczył *Tomasz Szyszlak*)